

מניעת זרימה חוזרת
הנחיות לרפאות

ע"פ תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת, תיקון התש"ס 2000), חלה חובת התקנת מז"חיים ברפאות, בהתאם לרשום בסעיף ההגדרות, בהגדרת "עסק" תת סעיף 4.

ברפאות קיים שימוש נרחב במים ממערכת מי השתייה למטרות שונות: ניקוי, חיטוי, דילול חומרים כימיים, שתייה ועוד. נקודות השימוש במים עלולות להוות מקור זיהום פוטנציאלי למי השתייה במקרה של זרימה חוזרת. לשם הבטחת איכות מי השתייה ביישוב, נדרשת הגנה על המערכת באמצעות מכשיר מונע זרימה חוזרת.

להלן פרוט הנקודות הפוטנציאליות לזיהום:

- א. צינון הפרות ושטיפת העטינים לפני חליבה:**
1. מתזים המותקנים על רצפת מכון החליבה וחצר ההמתנה, העלולים להזדהם מצואת הפרות.
 2. ברזי שטיפה ידניים ("אקדחים") לניקוי העטינים.
 3. דילול חומרי חיטוי המותזים על העטינים.
 4. שימוש בחומרי ניקוי וחיטוי דרך מערכת אספקת המים (שיטת ונטורי)
- ב. שטיפת צנרת החלב בסחרור ("מכבסה"):**
- מיכלים בהם נמהלים חומרי ניקוי וחיטוי ומים (חמים וקרים), ומהם נשאב החומר בסחרור אל תוך צנרת החליבה בכמה מחזורים (מים, דטרגנטים, חומצה ושטיפה).
- קיימים שני סוגי מכבסות:
1. מכבסה פתוחה - מיכל פתוח אליו מוספים חומרי ניקוי וחיטוי ומים ידנית או בעזרת משאבה.
 2. מכבסה סגורה - מיכל סגור בו מעורבבים חומרי ניקוי וחיטוי ומים בעזרת משאבות מיון.
- מומלץ למנוע זרימה חוזרת במכבסות ע"י הבטחת מרווח אוויר בין צינור כניסת מי הרשת לפני התמיסה במיכל. במרבית המכבסות הפתוחות ניתן לבצע מרווח אוויר, אך במכבסות הסגורות המערכת אינטגרלית ולא נוחה לאלתורים.
- ג. מיכל קירור לחלב.**
- בכל מכון חליבה מוצב מיכל קירור גדול הקולט את החלב. לאחר שהחלב מועבר, המיכל עובר שטיפה וחיטוי בעזרת מים קרים או חמים עם דטרגנטים, והתשטיפים מוזרמים לביוב.
- ד. שקתות**
- בחצרות ממוקמות שקתות אליהן מוזרמים מי רשת דרך צינור גמיש או מערכת קבועה (צינורות מתכת ומצופ). במקרים רבים אין הקפדה על מרווח אוויר בין צינור המילוי לפני המים בשוקת.
- ה. ניקוי המחלבה**
- לניקוי רצפות וקירות המחלבה, משתמשים במערכת מים בלחץ, בה מהולים חומרי ניקוי וחיטוי.
- ו. כללי**
1. צריכת מים לשטיפת המיכלית להובלת החלב.
 2. קיים שימוש במיכלים שונים ובצנרת גמישה למטרות נוספות.

לסיכום:

מז"ח בראש המערכת יבטיח הגנה על רשת מי השתייה של הישוב.
מומלץ למנוע זרימה חוזרת בתוך מתחם הרפת, לשם הגנה על איכות מי השתייה לעובדים ועל מערכות איסוף החלב.

ניתן להבטיח אספקת מים באיכות מי שתייה לצריכה סניטרית של עובדים ע"י ביצוע קו נפרד שמוזן לפני המז"ח, או פתרון אחר מאושר ע"י משרד הבריאות.